

- 3) утворювати систему: «профілактика-образ життя-особистість»;
- 4) цілеспрямовано попереджати різні типи злочинної поведінки, якому відповідають різні типи деформації способу життя.

Оцінюючи результативність індивідуальної профілактики, необхідно враховувати, що, ефективність профілактики злочинів досягається завдяки застосуванню не одного окремо взятого заходу, а цілого їх комплексу, а результат профілактичної роботи, суттєво змінюється залежно від ступеня криміногенності кожної із трьох основних детермінант злочинної поведінки – особи, мікросередовища та конкретної ситуації.

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Рзаєв Садіг, Мілюков Гліб,
студенти 3 курсу, групи 19-Д
Криворізького факультету НУ «ОЮА»
Науковий керівник:

Погорілецька А. В., старший викладач
кафедри кримінально-правових дисциплін

Зміна устрою суспільства у соціально-політичному та економічному напрямку завжди вимагає швидких реакцій регулятора, які спрямовуються, з одного боку, на у нормування нових суспільних відносин, а з іншого – на забезпечення дієвих механізмів їх захисту у тому числі шляхом застосування норм кримінального права.

Тему кримінальної відповідальності юридичних осіб досліджувала значна кількість науковців, зокрема Є. Ю. Андріївна, П. М. Бірюков, Р. В. Вереша, В. К. Гончарук, П. П. Андрійко, О. О. Михайлов, Є. Л. Стрельцов, О. В. Сосніна, А. В. Савченко та ін..

Спираючись на думку професора Є. Л. Стрельцова, складні процеси, які ми можемо сьогодні спостерігати в Україні, потребують як власного досвіду суспільного розвитку, так і використання результатів, які накопиченні у зарубіжних країнах. У багатьох наукових джерелах вченими аналізується велика кількість різноманітних концепцій щодо кримінальної відповідальності юридичних осіб.

Досліджуючи вказану тему, О. О. Михайлов виокремлює три концепції розуміння кримінальної відповідальності юридичних осіб: по-перше – це повне заперечення інституту кримінальної відповідальності юридичних осіб. Цим шляхом пішли деякі країни Східної Європи – Болгарія, Угорщина, Білорусія, по-друге абсолютне визнання інституту кримінальної відповіда-

льності юридичних осіб. Принцип кримінальної відповідальності юридичної особи, у деяких країнах, не усуває кримінальної відповідальності фізичної особи. Такий принцип закріплено у Кримінальному кодексі Франції. Подібна позиція закріплена законодавством Литви, Молдови, Естонії. Кримінальні кодекси Ісландії та Норвегії передбачають, що санкції щодо юридичної особи можуть бути застосовані навіть у тому разі, якщо конкретна винна фізична особа не установлена або не може бути покарана за злочин, внаслідок застосування непрямої кримінальної відповідальності юридичних осіб. Прикладом цього може слугувати досвід Німеччини та Австрії.

Спираючись на кримінальне законодавство Польщі, можна зазначити, що кримінальна відповідальність юридичних осіб є похідною від злочинного діяння відповідної фізичної особи, і тому притягнення до кримінальної відповідальності юридичної особи не виключає кримінальну відповідальність фізичної особи, а доповнює її та співіснує з нею, фактично закріплюючи принцип подвійної кримінальної відповідальності за вчинений злочин.

Достатньо схожа концепція міститься й у КК Франції, яка включає такі провідні положення: кримінальна відповідальність юридичних осіб є додатковою, спеціальною та обумовленою; юридичних осіб можна притягнути до кримінальної відповідальності лише поряд із фізичними особами, які безпосередньо вчинили діяння, заборонене кримінальним законом; така відповідальність зумовлена наявністю двох обставин, а саме злочинного діяння, вчиненого на користь юридичної особи її керівником чи представником; вона може застосовуватись лише у випадках, спеціально передбачених законом.

Підсумовуючи вищевикладене, можна констатувати, що аналіз концепцій кримінальної відповідальності юридичних осіб у зарубіжних країнах є «маятником» для застосування такого інституту в Україні. Водночас реалізація кримінальної відповідальності юридичних осіб в Україні повинна здійснюватися з обов'язковим урахуванням: по-перше, особливостей організаційно-правових форм юридичних осіб, які закріплені у цивільному та господарському законодавстві України; по-друге, практики та процедур управління юридичними особами; по-третє наявності у структурі економічних відносин в Україні значної кількості юридичних осіб із переважною часткою державного капіталу в уставних фондах.